

5.SINIF SOSYAL BİLGİLER 1.ÜNİTE: BİREY ve TOPLUM

ÜNİTE KAVRAMLARI

SOSYAL BİLGİLER: Tarih, coğrafya, ekonomi, vatandaşlık, hukuk ile ilgili konular içeren, etkin ve sosyal vatandaş olmamızı sağlayan derstir.

Sosyal Bilgiler ne öğretir?

- ➡ Bağımsızlık ve egemenlik unsurlarını,
- ➡ Haklarımızı ve sorumluluklarımızı,
- ➡ Karar almamızı, ilgi ve yeteneklerimizi,
- ➡ Bilim ve teknolojinin olumlu ve olumsuz etkilerini,
- ➡ Birlik, beraberlik, yardımlaşma ve dayanışmayı,
- ➡ Ekonomik faaliyetleri ve ekonominin insana etkilerini,
- ➡ Diğer ülkelerle olan ilişkilerimizi,
- ➡ Devlete karşı görev ve sorumluklarımızı öğretir.

ETKİN VATANDAŞ: Haklarını ve sorumluluklarını bilen, bunlara göre hareket eden kişilere etkin vatandaş denir.

Etkin vatandaş ne yapar?

- Seçimlerde oy kullanır.
- Vergisini düzenli öder.
- Askerlik görevini yapar.
- Kanun ve kurallara uyar.

ÇOK BOYUTLULUK: Olayların birden fazla nedeni ya da sonucunun olmasına “çok boyutluluk” adı verilir.

Örnek:

Kar yağışı, dolu fırtınası gibi çeşitli hava olaylarının eğitim-öğretimin aksamasına, trafik kazalarına, tarım alanlarının zarar görmesine neden olması

Çok Boyutluluğu İncelerken Cevaplanması Gereken Sorular

- Olayın nedenleri nelerdir?
- Olay hangi insanları etkilemiştir?
- Olayın insanlara etkileri nelerdir?
- Olayın sonuçları nelerdir?

GRUP: Ortak bir amaç için bir araya gelen, aralarında etkileşim olan, en az iki kişiden oluşan topluluğa grup denir.

Örnek:

- ◆ Oyun Grubu
- ◆ Aile (En uzun süreli ve ilk yaşamaya başladığımız grup)

KURUM: Daha çok resmi niteliği olan, devletin denetim ve kontrolüne açık olan büyük gruplara kurum denir.

Örnek: Okul, hastane, belediye, adliye

HAK: Kişinin bir şeyi yapabilme yetkisidir.

SORUMLULUK: Grup içerisinde rolü olan bir kişinin yaptığı işlerin sonucunu üstlenmesine “sorumluluk” denir.

Roller	Haklar	Sorumluluklar
Evlat	Barınma, yeme, içme, giyinme, sevgi, saygı gibi ihtiyaçların karşılanması .	Ailesi için üzerine düşeni yapması; kendisinden beklenen başarılar için çalışması.
Öğrenci	Eğitim ihtiyacının belirlenen amaçlar doğrultusunda karşılanması ; okul güvenliği ve temiz bir çevreye sahip olmak.	Okul kurallarına uyması, derslerinde başarılı olması için gayret etmesi, arkadaşları ile iyi ilişkiler kurması, verilen görevleri zamanında yapması.
Takım Arkadaşı	Oyunlarda ve aktivitelerde yer alması, kendini geliştirmesi.	Çalıştırıcının veya liderin verdiği görevleri yerine getirmesi, takımın başarısı için çalışması, oyun kurallarına uygun davranması.

ROL: Grup ya da kurumlarda üzerimize düşen görevlere rol denir.

Örnek:

Okulda öğrenci; ailede çocuk, kardeş, abla, ağabey; okul takımında kaptan ya da kaleci olmak

Bazı Gruplar/ Kurumlar	Bulunan Bazı Roller
Aile	Dede, babaanne, anneanne, baba, anne, kardeş
Okul	Müdür, öğretmen, öğrenci
Oyun Grubu	Lider, arkadaş, oyuncu
Çalışma Grubu	Lider, sözcü, yazıcı, üye
Tiyatro Grubu	Çalıştırıcı, oyuncu, izleyici
Spor Kulübü	Çalıştırıcı, oyuncu, takım arkadaşı,

ÇOCUK HAKLARI SÖZLEŞMESİ:

20 Kasım 1989'da Birleşmiş Milletler Genel Kurulunda kabul edilen, din, dil, ırk, renk, ülke ve cinsiyetine bakılmaksızın bütün çocukların haklarını koruyan, hiçbir ayrım gözetilmeden çocukların toplumsal yaşama etkin bir şekilde katılmalarını amaçlayan sözleşmedir.

ÇOCUK HAKLARI: Dünya üzerindeki tüm çocukların din, dil, ırk, renk, cinsiyet ayrımı yapılmaksızın sahip olduğu haklara çocuk hakları denir.

Örnek:

- ❖ Yaşama hakkı
- ❖ Sağlık hakkı
- ❖ Eğitim hakkı
- ❖ Oyun hakkı

UNICEF (Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu): Dünya çocuklarını korumak ve yaşam koşullarını iyileştirmek amacıyla Birleşmiş Milletler tarafından kurulan yardım kuruluşudur.

**KAVRAM AÇIKLAMA VİDEOSUNU İZLEMELİK İÇİN
AŞAĞIDAKİ LİNKE TIKLAYINIZ.**

<https://www.youtube.com/watch?v=8X2hFlg5SBU>

**DİĞER DERS İÇERİKLERİ İÇİN AŞAĞIDAKİ KANAL
LİNKLERİME TIKLAYINIZ.**

YOUTUBE ABONE OL LİNKİ:

<https://www.youtube.com/@sosyalhocasimustafa>

İNSTAGRAM HESABIM:

<https://www.instagram.com/sosyalhocasimustafa/>

TELEGRAM HESABIM:

<https://t.me/sosyalhocasimustafakarakus>